

Επέκταση των Χωρικών υδάτων στα 12 νμ στο Αιγαίο: Ούτε δίκαιο, ούτε ωφέλιμο για τους λαούς

Γράφει ο **Γιώργος Κρεασίδης**

Η επέκταση του πλάτους των **Χωρικών Υδάτων** (ή Αιγιαλίτιδας Ζώνης ή Χωρικής Θάλασσας) της Ελλάδας στα 12 νμ (από 6 νμ που είναι από το 1936), θεωρείται κάτι παραπάνω από «**αυτονόητο δικαίωμα**» από τις διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις, αλλά και το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένης και της κοινοβουλευτικής (κυρίως) αριστεράς.

Γνώμη μας είναι πως μια τέτοια επέκταση ή απειλή επέκτασης ούτε δίκαιη είναι, ούτε ωφέλιμη για τους λαούς Ελλάδας και Τουρκίας. Αντίθετα, αποτελεί μία από τις βασικές αιτίες που συντηρούν τον επικίνδυνο πολεμοκάπηλο ανταγωνισμό εξοπλισμών μεταξύ των δύο χωρών και τη ρητορική μίσους, ενώ ταυτόχρονα φέρνουν όλο και πιο κοντά τον κίνδυνο

πολεμικών επεισοδίων ή και γενικευμένης πολεμικής εμπλοκής.

Ας συζητήσουμε με ερωτήματα και αφού πρώτα συνεννοηθούμε για τα βασικά.

1. Τι είναι τα Χωρικά Ύδατα;

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της **Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας (1982)**, το νομικό καθεστώς της Χωρικής Θάλασσας, αλλά και του εναέριου χώρου πάνω από την χωρική θάλασσα και του βυθού και του υπεδάφους του, ορίζεται ως εξής:

«**1. Η κυριαρχία** του παράκτιου κράτους εκτείνεται, πέρα από την **ηπειρωτική** του επικράτεια και τα εσωτερικά του ύδατα και, στην περίπτωση αρχιπελαγικού κράτους, πέρα από τα αρχιπελαγικά του ύδατα, στην παρακείμενη θαλάσσια ζώνη που ορίζεται ως χωρική θάλασσα.

2. Η κυριαρχία αυτή εκτείνεται και στον εναέριο χώρο πάνω από την χωρική θάλασσα καθώς και στο βυθό και υπέδαφός της.»

Με λίγα λόγια, στη ζώνη των Χωρικών Υδάτων ασκείται πλήρης κρατική κυριαρχία, όπως αυτή ασκείται στη στεριά ή στα «εσωτερικά ύδατα» (πχ λίμνες). Επίσης, ασκείται **πλήρης κρατική κυριαρχία** στον αέρα πάνω από την Χωρικά Ύδατα, **σε ζώνη ίσου πλάτους** με αυτά.

Υπάρχει μόνο η εξαίρεση της διέλευσης πλοίων άλλης χώρας, όπου αυτά μπορούν να περνούν, με την προϋπόθεση ότι υπόκεινται σε έλεγχο και εκτιμάται ότι εκτελούν «**αβλαβή διέλευση**».

Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς ότι τα όρια των Χωρικών Υδάτων (και έως αυτά τα όρια και μόνο) αποτελούν **σύνορα** για μια χώρα, με την έννοια και τη σημασία που λίγο ως πολύ γνωρίζει όλος ο κόσμος. Δείτε και εδώ [το κείμενο εργασίας του NAP](#)

2. Ποιο είναι το πλάτος των Χωρικών Υδάτων;

Αρχικά το πλάτος των Χωρικών Υδάτων για τα περισσότερα κράτη είχε αρχικά ορισθεί στα **3 νμ**, σε στενή συνάρτηση με την διασφάλιση της χερσαίας άμυνας από θαλάσσια εισβολή

άλλης χώρας. Σταδιακά, από διάφορες χώρες έγιναν **επεκτάσεις στα 6νμ, 12 νμ** ή/και μεγαλύτερες.

Η προαναφερόμενη σύμβαση του 1982 στο Άρθρο 3, ορίζει τα εξής για το εύρος της χωρικής θάλασσας:

«Κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το εύρος της χωρικής του θάλασσας. Το εύρος αυτό δεν υπερβαίνει τα δώδεκα ναυτικά μίλια, μετρούμενα από γραμμές βάσεως καθοριζόμενες σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση».

Η σύμβαση επομένως ορίζει τη **δυνατότητα** για Χωρικά Ύδατα **έως και 12νμ** (περίπου 22 χιλιόμετρα). Δηλαδή κάθε κράτος μπορεί να επεκτείνει τα θαλάσσια σύνορά του, αρκεί να μην πλήττει αντίστοιχα δικαιώματα γειτονικών κρατών ή δεν δημιουργούνται άλλης φύσης προβλήματα σε ειδικές περιστάσεις (πχ κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες, κόλποι, στενά κλπ) και πάντως όχι πέρα από αυτό το πλάτος.

3. Ποιο είναι το εύρος των Χωρικών Υδάτων της Ελλάδας και της Τουρκίας

Το πλάτος των Χωρικών Υδάτων της Ελλάδας για όλες τις ακτές της είναι **6 ναυτικά μίλια** από το **1936**. Το ίδιο και της Τουρκίας σε ότι αφορά το Αιγαίο, ενώ έχει καθοριστεί στα 12 νμ για τη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο. Φέτος η Ελλάδα προχώρησε στην επέκταση στα 12 ναυτικά μίλια, μόνο σε ό,τι αφορά το Ιόνιο Πέλαγος.

Υπήρχε και υπάρχει σοβαρός λόγος στο να περιοριστούν τα Χωρικά Ύδατα των δύο χωρών στα 6 νμ και όχι στα 12 νμ στο Αιγαίο. Αν το πλάτος μείνει στα 6 ναυτικά μίλια, τα Χωρικά Ύδατα της Ελλάδας θα αποτελούν το 43,5% του Αιγαίου, τα Χωρικά Ύδατα της Τουρκίας το 7,5% και τα Διεθνή Ύδατα το 49%. Στην περίπτωση επέκτασης των Χωρικών Υδάτων στα 12 μίλια, τότε τα Χωρικά Ύδατα της Ελλάδας θα αποτελούν το 71,5% του Αιγαίου, τα Χωρικά Ύδατα της Τουρκίας το 8,8% και τα Διεθνή Ύδατα το 19,7%.

4. Ποιες είναι οι συνέπειες της επέκτασης των Χωρικών Υδάτων στα 12 νμ στο Αιγαίο;

Η επέκταση των Χωρικών Υδάτων Τουρκίας και Ελλάδας στα 12 νμ στο Αιγαίο, συνιστά **αλλαγή συνόρων κρατικής κυριαρχίας** των δύο χωρών, κατά την οποία το Πέλαγος αυτό μετατρέπεται σε ελληνική λίμνη (πιο σωστά σε ΝΑΤΟϊκή λίμνη, όπως θα δούμε στη

συνέχεια), με δύο συνέπειες:

Πρώτον, δεν υπάρχουν δίοδοι διέλευσης για τη διεθνή ναυσιπλοΐα, σε αντίθεση με τη σημερινή κατάσταση.

Δεύτερον, η Τουρκία ειδικότερα θα πρέπει πλέον να ζητά άδεια για να περάσει. Κάθε πλοίο της που θα διέρχεται από το Αιγαίο θα πρέπει να αποδεικνύει ότι εκτελεί «αβλαβή διέλευση», τα δε πολεμικά θα πρέπει υποχρεωτικά να πλέουν στην επιφάνεια της θάλασσας.

Μια αλλαγή συνόρων με τέτοιες επιπτώσεις, **είναι αδύνατο** να γίνει δεκτή και να υπάρξει χωρίς πόλεμο και αιματοχυσία. Δεν είναι άλλωστε **ούτε δίκαιο ούτε ωφέλιμο** για τους λαούς των δύο χωρών να μπουν σε ένα κύκλο αλληλο-καταστροφής.

Σαφώς βέβαια έχουν οφέλη από την υποδαύλιση αυτού του ζητήματος οι έμποροι όπλων του NATO, που μέσω του κυνηγητού των εξοπλισμών, χώνουν όλο και πιο βαθιά τις δυο χώρες στο «μαντρί». Ακόμη πιο σαφές είναι ότι συμφέρον έχουν οι αστικές και εθνικιστικές δυνάμεις στις δύο χώρες που μέσω του εθνικισμού προσπαθούν να «νομιμοποιήσουν» μια εσωτερική πολιτική εκμετάλλευσης, περιορισμού των ελευθεριών και χειραγώγησης των λαών.

5. Δηλαδή, να παραιτηθεί η Ελλάδα από ένα δικαίωμα που της παρέχει το Διεθνές Δίκαιο;

Είναι θέμα συζήτησης σε τι ωφελεί τη συζήτηση και τους λαούς αυτός ο a la carte καθαγιασμός του Διεθνούς Δικαίου. Ωστόσο, στην συγκεκριμένη τουλάχιστον περίπτωση, δεν πρόκειται για «παραίτηση» από αυτό, αλλά, αντίθετα, για εφαρμογή του.

Αυτό διότι, πουθενά η Σύμβαση δε μιλάει για αυτονόητο δικαίωμα επέκτασης στα 12 νμ, αλλά αντίθετα θέτει αυτό ως ανώτατο όριο. Ένα όριο που πρέπει να εξετάζεται με περίσκεψη ανάλογα και τα δικαιώματα των γειτονικών κρατών και με την εξέταση των ειδικών περιστάσεων.

Επίσης, δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι σε πολλά της άρθρα η Διεθνής Σύμβαση, χωρίς να εξαντλεί όλες τις περιπτώσεις, αναφέρεται διεξοδικά στις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν ακριβώς **σε κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες** όπως αυτή του Αιγαίου.

Στο άρθρο 122 δίνεται ο σχετικός ορισμός:

«Για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης «κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα» σημαίνει κόλπο, λεκάνη ή θάλασσα που περιβάλλεται από δύο ή περισσότερα κράτη και που συνδέεται με άλλη θάλασσα ή με τον ωκεανό με στενό δίαυλο, ή που αποτελείται καθ' ολοκληρίαν ή κυρίως από τις χωρικές θάλασσες ή τις αποκλειστικές ζώνες δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών».

Το δε Άρθρο 123 με αρκετή σαφήνεια ορίζει σε ό,τι αφορά την «Συνεργασία κρατών που συνορεύουν με κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες»:

«Τα κράτη που συνορεύουν με κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους στην άσκηση των δικαιωμάτων τους και την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση».

Οι μονομερείς ενέργειες ή απειλές μονομερών ενεργειών δεν αποτελούν εφαρμογή της Σύμβασης αλλά ποδοπάτησή της.

6. Υπάρχουν άλλες περιπτώσεις χωρών όπου τα Χωρικά Ύδατα περιορίζονται σε έκταση μικρότερη από 12νμ;

Φυσικά και υπάρχουν. Ένα παράδειγμα αποτελεί η οριοθέτηση των Χωρικών Υδάτων της Ιαπωνίας με την Ρωσία και την Κορέα, όπου στα τέσσερα σχετικά στενά που υπάρχουν με αυτές τις χώρες (αλλά και μεταξύ νησιών της ίδιας χώρας), έχει οριστεί ζώνη Χωρικών Υδάτων στα 3νμ.

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό παράδειγμα είναι ο Φινλανδικός κόλπος όπου η Φινλανδία είχε συμφωνήσει αρχικά με την ΕΣΣΔ και τώρα με Ρωσία και Εσθονία, ζώνη Χωρικών Υδάτων 3νμ για νησί της, ώστε να μη παρεμποδίζεται η σχετική διέλευση του πολεμικού στόλου τους ή/και γενικά η διεθνής ναυσιπλοΐα.

7. Δεν έχει κάποια σημασία που απέναντί μας έχουμε την Τουρκία;

Υπάρχει το κλασικό επιχείρημα πως όλα αυτά θα ήταν βάσιμα αν απέναντί μας είχαμε μια «κανονική» χώρα και όχι την Τουρκία του Ερντογάν.

Οι αριστεροί και κομμουνιστές έχουμε διπλό και τριπλό λόγο, να εχθρευόμαστε την «Τουρκία

του καθεστώτος Ερντογάν». Αφενός διότι η αριστερά στην Τουρκία υφίσταται τις διώξεις αυτού του καθεστώτος, σε αντίθεση με τους ομογάλακτους των Ελλήνων εθνικιστών που βρίσκονται εκεί στην κυβέρνηση και αφετέρου διότι γνωρίζουμε καλά ότι η επιθετικότητα ενός καπιταλιστικού κράτους σχετίζεται ευθέως με την καπιταλιστική του ανάπτυξη. Δεν ξεχνάμε ότι η σχέση των ΑΕΠ Τουρκίας και Ελλάδας είναι 4 προς 1 αντί σχεδόν 1 προς 1 που ήταν τη δεκαετία του 1980.

Δεν είναι εκεί επομένως η πραγματική διαφορά. Θεωρούμε το ερώτημα που μας τίθεται, προσχηματικό και υποκριτικό. Δεν ξεχνάμε ότι η «Τουρκοφοβία» στην Ελλάδα, ακριβώς όπως η «Ελληνοφοβία» στην Τουρκία, χρησιμοποιούνται ως προπαγανδιστικά όπλα για τον καθαγιασμό τόσο της «εσωτερικής» πολιτικής των αστικών τάξεων στις δύο χώρες όσο και των επιθετικών, τυχοδιωκτικών, πολεμοκάπηλων σχεδίων τους.

Όταν η αριστερά και το εργατικό κίνημα προβάλλουν αυτή ή την άλλη θέση για τα Χωρικά Ύδατα ή τις ΑΟΖ δεν το κάνουν για να δείξουν στην αστική τάξη της χώρας τους το «σωστό» και «το συμφέρον της» που τάχα η ίδια δεν βλέπει, ούτε βέβαια για να βρουν «σωφροσύνη» στην αστική τάξη της γειτονικής χώρας.

Η αριστερά προβάλλει ό,τι είναι δίκαιο, σωστό και ωφέλιμο για τις εργατικές τάξεις και τους λαούς των δύο χωρών, **τόσο** στη σημερινή τους κοινή πάλη **όσο** και στην προοπτική αδελφικής διεθνικής συνεργασίας σε μια κομμουνιστική προοπτική. Χωρίς αυτό το κριτήριο, η αριστερά απλά καταλήγει πολιτική ουρά των διεκδικήσεων της αστικής τάξης της χώρας της.

Θέση μας είναι ότι οι διαφορές κάθε τύπου μπορούν και να επιλυθούν μέσα από συνεργασία και διάλογο και όχι με εθνικιστική τύφλωση και προκλήσεις που οδηγούν σε αδιέξοδο.

Αυτός ο δρόμος όμως, δεν περνάει μέσα από τις αστικές τάξεις και κυβερνήσεις των δύο χωρών που άνετα περνούν από τον «**διάλογο μέσω πολέμου**» στον «**πόλεμο μέσω διαλόγου**», αλλά από την διεθνιστική πάλη εναντίον τους και τελικά με την ανατροπή τους, σε συνδυασμό με την **έξοδο από το ΝΑΤΟ**.

8. Ποια η σχέση των Χωρικών Υδάτων με ΑΟΖ και Υφαλοκρηπίδα;

Στο άρθρο 55 της Σύμβασης ως αποκλειστική οικονομική ζώνη ορίζεται:

«η πέραν και παρακείμενη της χωρικής θάλασσας περιοχή, η υπαγόμενη στο

ειδικό νομικό καθεστώς που καθιερώνεται στο παρόν μέρος, δυνάμει του οποίου τα δικαιώματα και οι δικαιοδοσίες του παράκτιου κράτους και τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των άλλων κρατών διέπονται από τις σχετικές διατάξεις της παρούσας σύμβασης».

Η ΑΟΖ λοιπόν δεν έχει σχέση με τα Χωρικά Ύδατα. Δεν ορίζεται ούτε στα «ελληνικά», ούτε στα «τουρκικά» νερά, αλλά στις Διεθνείς Θάλασσες. Αφορά δικαιώματα οικονομικής εκμετάλλευσης και στην περίπτωση μας ο καβγάς γίνεται για εξορύξεις πετρελαίου και φυσικού αερίου. Είναι μια άλλη συζήτηση αυτή για την οποία έχουμε τοποθετηθεί σχετικά.

9. Ποια η σχέση των Χωρικών Υδάτων με Εναέριο Χώρο στην περίπτωση της Ελλάδας;

Όπως είδαμε και στην αρχή του κειμένου, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, το πλάτος του εναέριου χώρου, πρέπει να συμπίπτει με το πλάτος των Χωρικών Υδάτων. Η Ελλάδα ωστόσο το 1931 επέκτεινε το πλάτος του εναέριου χώρου από 3 στα 10 ναυτικά μίλια. Το 1936 έγινε η επέκταση των Χωρικών Υδάτων στα 6 ναυτικά μίλια.

Από τότε διαμορφώθηκε και παρέμεινε το -μοναδικό στη διεθνή πρακτική- παράδοξο του **διαφορετικού πλάτους στο θαλάσσιο και τον εναέριο χώρο κυριαρχίας.** Ας σημειωθεί ότι συνήθως (αλλά όχι αποκλειστικά) **εκεί** είναι όπου γίνονται σχεδόν καθημερινά οι αεροπορικές στρατιωτικές αντιπαραθέσεις Ελλάδας και Τουρκίας, με τη δεύτερη να μη δέχεται ότι πρόκειται για παραβιάσεις, μιας και θεωρεί παράνομη αυτή τη διαφορά των 4 μιλίων μεταξύ θαλάσσιας και εναέριας κυριαρχίας της Ελλάδας.

Επομένως, αποτελεί πρόκληση στην κοινή λογική η προβολή του επιχειρήματος ότι για να μην είναι πλατύτερος ο κρατικός εναέριος χώρος, θα πρέπει η Ελλάδα να ...επεκτείνει τα Χωρικά Ύδατα στα 12 νμ στο Αιγαίο. Πλήρης αντιστροφή της πραγματικότητας!

10. Αφού στο Αιγαίο δε θα γίνει ποτέ επέκταση στα 12 νμ, γιατί ασχολείστε τόσο;

Το επιχείρημα ακούγεται βάσιμο: Στην πράξη είναι απίθανο η Ελλάδα να κάνει επέκταση των Χωρικών Υδάτων στα 12 νμ, όχι μόνο λόγω της ύπαρξης του Causus Belli της Τουρκίας (απειλή κήρυξης πολέμου), αλλά και της διεθνούς απομόνωσης που θα έχει τότε, μήπως είναι η άσκοπη η συζήτηση αυτή;

Όπως εκτός της **βίας**, έγκλημα είναι και η **απειλή χρήσης βίας**, έτσι και στην περίπτωση μας όλα έχουν τη σημασία τους και μάλιστα μεγάλη. Στη γενική περίπτωση άλλωστε η βία έρχεται αφού προηγηθεί απειλή χρήσης βίας.

Ας φανταστούμε πως έχουμε ένα γείτονα που έστω νόμιμα έχει μια καραμπίνα και κάθε τρεις και λίγο τη στρέφει κατά πάνω μας και φωνασκεί πως «αν πλησιάσετε, σας έφαγα». Στην αγαθή και σπάνια περίπτωση θα τον θεωρήσουμε απλά δύστροπο και κακότροπο. Στον πραγματικό κόσμο, θα τον θεωρούσαμε επιθετικό και επικίνδυνο.

Στην πραγματικότητα, αυτό συμβαίνει σε ό,τι αφορά τον «οδηγό δράσης» των αρχουσών τάξεων Τουρκίας και Ελλάδας στον ανταγωνισμό μεταξύ τους. Η άρχουσα τάξη της Τουρκίας, ιδιαίτερα (αλλά όχι αποκλειστικά) μέσω του καθεστώτος Ερντογάν απειλεί ανοιχτά με αλλαγή συνόρων και δρα επιθετικά βάζοντας στο τραπέζι την αναθεώρηση της Συνθήκης της Λοζάνης. Η άρχουσα τάξη της Ελλάδας (με θαυμαστή συνέχεια όλων των κυβερνήσεων της), απειλεί επίσης ανοιχτά και επιθετικά για αλλαγή συνόρων στο Αιγαίο, βάζοντας στο τραπέζι την επέκταση των Χωρικών Υδάτων στα 12 νμ.

11. Ποιο ακριβώς θα είναι το όφελος από την επέκταση στα 12 νμ;

Αυτό που αποφεύγουν όλοι όσοι υποστηρίζουν ότι αξίζει πραγματικά το παιχνίδι με τη φωτιά για την επέκταση στα 12 νμ είναι να μας πουν ποιο ακριβώς θα είναι το όφελος.

Σε τι θα αλλάξει προς το καλύτερο η ζωή των ανθρώπων, των εργαζομένων και του λαού στην Ελλάδα ώστε να αξίζει την ανοχή η πολιτική της όξυνσης του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού με ανοιχτό το ενδεχόμενο του πολέμου; Γιατί πέρα από τα κούφια λόγια ότι θα μεγαλώσει η Ελλάδα, δεν προκύπτει κάτι χειροπιαστό. Τι παραπάνω θα μπορεί να κάνεις σε αυτά τα νερά από όσα μπορεί να κάνει σήμερα που είναι διεθνή ύδατα; Απάντηση δεν υπάρχει...

12. Τι σχέση έχει η επέκταση στα 12νμ με το σχέδιο του NATO για «περικύκλωση» της Ρωσίας;

Με όσα είπε πρόσφατα η εκπρόσωπος Τύπου του υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, Μαρίας Ζαχάροβα, για το ενδεχόμενο επέκτασης στα 12 νμ από την Ελλάδα στο Αιγαίο, πήρε σαφείς αποστάσεις. Τόνισε ότι το δικαίωμα επέκτασης έως 12 νμ υπάρχει,

«ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, χώρες, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, καθορίζουν μια στενότερη χωρική θάλασσα. Προχωρούμε με την υπόθεση ότι σε

αυτό το ζήτημα τα κράτη καθοδηγούνται από την κοινή λογική και λαμβάνουν υπόψη τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες μιας περιοχής».

Για τη ρωσική κυβέρνηση η επέκταση αυτή σημαίνει ότι κλείνει το Αιγαίο για το ναυτικό της και περιγράφει μια νατοϊκή περικύκλωση από θαλάσσης που οι ΗΠΑ δεν κατάφεραν να επιβάλουν στην ΕΣΣΔ ούτε στο αποκορύφωμα του Ψυχρού Πολέμου. Δεν έχει να κερδίσει τίποτα ο ελληνικός λαός από μια κίνηση επέκτασης ενταγμένη στα νατοϊκά σχέδια γεωστρατηγικού ελέγχου της ευρύτερης περιοχής.

Συμπερασματικά

Πρώτο: Η επέκταση των Χωρικών Υδάτων της Ελλάδας στα 12 νμ στο Αιγαίο, συνιστά αλλαγή θαλάσσιων συνόρων κρατικής κυριαρχίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, που δεν μπορεί να γίνει ειρηνικά.

Δεύτερο: Αυτή η επέκταση δεν είναι ούτε δίκαιη ούτε ωφέλιμη για τους λαούς των δύο χωρών.

Τρίτο: Η άμεση ή έμμεση απειλή επέκτασης των Χωρικών Υδάτων στο Αιγαίο από μεριάς της Ελλάδας, αποτελεί κίνηση επιθετικής πολιτικής (υπάρχουν και άλλες φυσικά), που έρχεται να συμπληρώσει αντίστοιχες επιθετικές κινήσεις της Τουρκίας (ρητορική για αναθεώρηση Συνθήκης Λωζάνης και άλλες), στο πλαίσιο του ευρύτερου άδικου και αντιδραστικού και από τις δυο μεριές ανταγωνισμού για τις εξορύξεις στις ΑΟΖ και τον έλεγχο ενεργειακών πόρων και δρόμων.

Τέταρτο: Το σύνθημα εναντίωσης σε κάθε αλλαγή ή απειλή αλλαγής συνόρων μεταξύ των δυο χωρών, αντιπαρατίθεται στα ίσα με τους αστικούς μύθους και επιθετικές ενέργειες και των δύο χωρών. Ξεχωρίζουμε πράγματι ιδιαίτερα την πάλη ενάντια στην εθνικιστική ψύχωση και τα αντιδραστικά σχέδια της αστικής τάξης της Ελλάδας, όπως αντίστοιχα κάνει και η Τουρκική αριστερά βάλλοντας κυρίως κατά του Ερντογάν και της Τουρκικής ολιγαρχίας. Δείτε και σχετική [κοινή ανακοίνωση NAP για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση και ΕΜΕΡ \(Τουρκία\)](#).